

ORNAMENTUL

an . . . 24 Cor.
 luna . . . 2

1 de Duminică

1 an . . . 4 Cor.
 1 an . . . 10 Cor.

de zi pentru Ro-
 și străinătate pe
 an 40 franci.

TRIBUNA

REDACȚIA
 și ADMINISTRAȚIA
 Dealul Feruz-licza 20.
 INSERȚIUNILE
 se primesc la admnis-
 trație.
 Multamite publice și Loc de-
 schis costă fiecare șir 20 fil.
 Manuscrise nu se îna-
 poiază.
 Telefon pentru oraș și
 comitat 502.

ncă un avocat al Impăratului.

Supt acest titlu nepotrivit d. Iorga com-
 e în coloanele »Neamului românesc«
 »Politica românilor din Ungaria«
 rută la București supt șifra B. A. Di-
 ga se leagă de argumentarea istorică a
 șurei și ajunge la concluzia că nici Hab-
 rgii, nici Papa, nici Europa n'au făcut
 români ceea ce sânt astăzi, ci atât din-
 o cât și dincoaci de munți numai munca
 ră, pe bază strict națională a fost rod-
 ă, și numai muncii în acest senz vom
 ori România de mâne, »care nu stă în
 zanarele nici unui împărat de pe lume«.
 Munca națională este fără îndoială fac-
 ul principal în viața unui popor. Vorba
 e însă a asigura putința acestei munci
 înice, ceea ce nu atârnă numai dela popor
 uși. Politica tradițională a românilor din
 garia nu este rezultatul unor argumen-
 i teoretice sau a unui raționament abs-
 ct, ci ea ni-se prezintă ca o sumă de
 periențe a mai multor generații de oameni,
 eriențe din viața reală de toate zilele.
 În aceste bogate experiențe ni-s'a format
 nvingerea generală și bine stabilită a po-
 rului, că o muncă națională numai supt
 utul împăratului este cu putință. Dar —
 e d. Iorga — nu împăratul din cauze
 nastice v'a dat la 1867 legați unguirilor?
 dovadă mai mult, răspundem noi, că dela
 părat atârnă soarta noastră. Dacă împă-

ratul a avut puterea să ne dea legați, are
 și puterea să ne deslege, și poporul nu se
 îndoiește că va sosi timpul, când interesele
 dinastice vor permite această deslegare.

Politica tradițională a românilor este o
 politică practică și construită de mase po-
 pulare și nu de savanți. Dacă savanții caută
 acum, unii a întări, alții a slăbi prin argu-
 mentări istorice și politice această politică
 tradițională, poporul ascultă atât pe unii cât
 și pe ceilalți, dar tot învățăturile vieții prac-
 tice rămân călăuză sa principală și el nu pă-
 răsesește calea bătută.

Sau vedem în unirea bisericii noastre cu
 Papa, săvârșită supt protecția împăratului, o
 idee mare politică, sau credem ca d. Iorga
 că numai »blidul cu linte« a împins pe
 »Vlădica din Bâlgard« la această faptă, efec-
 tele ei în raport cu munca noastră națio-
 nală nu suferă vr'o schimbare. Noi am ex-
 periat prin practica vieții că, de abia dela
 acea dată și numai prin grația împăratească
 am putut începe munca națională. Nimeni
 din câți ne încunjurau pe noi și dețineau
 puteri — nici frații noștri de peste Carpați
 — n'au dovedit atunci și nici de atunci în-
 coaci atâta bunăvoință și considerație efec-
 tivă pentru munca noastră națională, ca di-
 nastia habsburgică.

Metropolia dela Sibiu, care nu este ca-
 tolică ci ortodoxă, poate fi considerată, pre-
 cum o consideră d. Iorga, ca »prețul sân-
 gelui pentru 40 mii de vieți românești«.
 Dar în tot cazul era la discrețiunea Impă-
 ratului a plăti sau a nu plăti acest preț. O
 dinastie, care s'ar fi conformat vederilor a-

ristocratice feudale și catolice și n'ar fi a-
 vat considerație pentru români, nu-l plătea.

Viața, activitatea și politica lui Ștefan cel
 Mare și al lui Mihaiu Viteazul — ori cum
 vor fi prezentate de istoricii noștri — nu
 pot să învîrtească în mod hotărîtor poli-
 tica noastră națională și să-i dea altă di-
 recție. Figurile acestor mari domnitori ro-
 mâni nu sânt strâns legate de viața noastră
 de aici și înriurirea lor asupra noastră pot
 să producă alte efecte, politice însă nu.

Silițele de a pune în vederea poporului
 și interesele generale ale statelor europene,
 cari interese există de fapt, și ai demonstra
 că o politică națională ce ține samă de
 aceste interese și se conformează lor, mai
 ușor și mai curând își va realiza scopul de-
 cât o politică care se lovește în toate păr-
 țile cu capul de perete, sânt silițe ce nu
 pot fi desaprobatate. Politica este o artă prac-
 tică, se întemeiază pe realitate și lucrează
 cu factori reali. Idealismul împinge înainte,
 te avântă, te ajută să învingi greutăți, dar
 nu poate să croiască nici drumuri nouă, și
 nici să producă succese reale.

Consistorul mitropolitan. Pe mâine,
 Marți, este convocat în Sibiu consistorul
 mitropolitan, în chestia catehizării.

**O rugăminte către guvernul Româ-
 niei.** Tot mai puține se fac zările cari
 ne sosesc din România. Din numeroasele
 publicații cotidiene ce apar în București și
 celelalte orașe, nu ne mai sosește decât »Vo-

Viața literară.

— De Marie Chendi. —

ăș decadenții noștri. — Pe cine pre-
 sc ei. — Pe cine prețuim noi? — Un
 decadent simpatic. — Cei sărunți. —

De să te faci? Nu poți scri istorie literară și
 reflexiuni asupra mișcării contemporane, fără
 te împedeci de ei. N'ar strica să-i privești
 tă, pe toți la un loc, supt specie »eterni« și
 înându-i într'un mănunchiu, să așezi care le-a
 rolul, atât în partea serioasă, cât și în cea
 oristică a activității lor. De mulți, sânt mulți,
 un regiment întreg, răspândit pe la toate re-
 ele și mai ales pe la cele obscure. Li întâl-
 ni prin »Literatorul«, »Revista poporului«,
 »rtofoliul român«, »Analele literare«, »Peșul«,
 »mânul literar«, »Hermes« și în alte reviste
 caracter cu totul efemer. O viață scurtă, zbu-
 nată și plină de incoerențe; o muncă mă-
 tă, îmbrăcată în forme goale de senz și în
 e parte imitate. Cu pușini cetitori în viață și
 mult mai pușini în urmă, — căci cine mai
 oiește astăzi prin organele lor uitate?

ceea ce li lega pe scriitorii acestei familii deca-
 te erau credințe foarte curioase. Așa, de pildă,
 sânt fanatici admiratori ai lui Eliade, toți
 uiesc fără rezervă pe Bolintineanu și, ceea ce
 e și mai curios, un poet ca Depărățeanu este
 de dâșii mai pe sus de Eminescu. Pe vre-
 i decadenții aveau un șef de principii, pe
 eșorul, poetul și criticul Boniface Florescu.
 astă căpetenie a lor, un om cult dar mult
 rdonat, insistă vecinic asupra amintirilor

poetii, cari »mânuiuau ideea pură și înălțau limba
 românească până la cele mai înalte culmi ale li-
 rismului«. Cât pentru poezii străini, decadenții
 noștri ne fac, prin roștu lui Mircea Demetriade,
 următoarea mărturisire: »S'a născut un uriaș,
 care a doborât romantismul și a slujit la un nou
 altar: acesta fu Baudelaire, dintr'al cărui geniu,
 ca dintr'un arbor plin de sevă, tresărira la viață
 ramuri înflorite și pline de miresme. Arta simbo-
 listă, arta independentă, adorată de preoți ca
 Verlaine, St. Malarmé, Maeterlinck, Jean Moreas
 și îndeosebi Vigny, care produse reacțiunea în
 contra materialismului«.

Natural, nu există nici o înrudire între Eliazi
 și Bolintinenii noștri și între Maeterlinck bun-
 oară, dar asta nu-i împedecă pe decadenții să-i
 considere de părinții lor sufletesti și să-i prețu-
 iască de-o potrivă.

Să vedem însă pe cine prețuim noi din acea-
 sta pleiadă. Dintre vechii decadenți ni-s'a părut
 o figură caracteristică în primul rând Sihleanu,
 cu aie lui »Armonii intime«, în cari sânt câteva
 accente în adevăr particulare. Cât pentru Mace-
 donski, ne-am spus părerea cu altă ocazie. Au
 fost însă printre decadenții mai sinceri și forțe
 mai concentrate, talente destul de puternice, dar
 abătute din calea dezvoltării lor firești prin cine
 știe ce influențe. Intre acestea am amintit tot-
 deauna cu simpatie pe răposatul St. Petică și
 Iuliu Săvescu, ale căror lucrări, tipărite în o nouă
 e. lție selecționată, n'ar face rușine literaturii no-
 stre. Printre cei noi de tot singurul care a fost
 întimpinat cu căldură este d. Minulescu, o fi-
 gură literară originală și simpatizată chiar și de
 adversarii d-sale în ale decadențismului.

Este însă un scriitor de versuri decadente, des-
 pre care astăzi nu se mai vorbește: d. Alex-
 Obedeanu. O liniară conducea reviste și avea
 un cerc al său, dintre cari mai mulți trabaduri
 romantici și iubitori de viață nocturnă. Versurile
 sale de cuprins sombru și întunecat i-au adus
 epitetul de »macabru« dar, după cum ne dove-
 dește o frumoasă analiză critică, făcută de regre-
 tatul Ștefan Orășanu, aceste versuri au un cu-
 prins real și merită atențiune mai multă.

Influențat de Baudelaire, dar foarte consecvent
 cu sine, Obedeanu într'adevăr constituie o pagină
 proprie în istoria decadențismului poeziei noastre.
 În scrișul lui predomină notele funerare, pre cum
 și desgustul de viață. Ici-colo întâlnim rubrică,
 neroniană, sau nevroza atât de caracteristică ace-
 stui fel de literați, apoi exagerări fantastice, com-
 parații și imagini imposibile și curioșități câte
 voiți. Iacă de pildă un pastel macabru:

*Pe ziduri văd: ruine-abtse,
 Și câmpuri pline de răniși,
 Femei cu brațele deschise
 Zicând: la desfătări veniți!*

*De prin pustii zăresc cum vin:
 Vulturi de mortăcluni setoși,
 Nopârci purtând pe limbi venin
 Și jaguari cu ochi sticloși.*

*Mai văd o ceată de schelete
 Având pe oase mucigai,
 Isbându se de un părete
 Și recăzind în putrigai.*

ința Națională», toate celelalte sânt oprite de guvernul ungar: și »Universul« și »Adevărul« și »Minerva« și »Viitorul« și »Secolul« și »Conservatorul« și toate celelalte. Chiar și »Voința Națională« de multe ori nu ne sosește câte două-trei zile.

Indrăsnim să adresăm guvernului României o rugămintă: să intervină prin organele sale pe lângă ministerul nostru de externe, decorat cu ordinul Carol, să intervina să se caseze ordinațiunile cari opresc intrarea în Ungaria a ziarelor din România, după cum nu e oprită intrarea în România a nici unuia dintre numeroasele ziare ungurești cari scriu despre România și poporul românesc într'un ton atât de injurios.

Iar dacă intervenția aceasta n'ar avea rezultatul dorit, guvernul României, credem, va ști să apere interesele pressei românești — profitând de cele mai severe arme de retorziune... și închizând și el granițele României pentru presa ungurească, pentru a sili astfel presa ungurească să-și ridice și ea glasul în favorul liberății de presă.

»O. M. G. E. și reforma electorală. Cabalul »O. E. M. G.« e compus din inițialele denumirii ungurești a ligei economice ungurești care a fost înființată în scopul apărării intereselor oligarhilor latifundiști, deși pentru amăgirea poporului unguresc ea lansează o lozincă cu mult mai populară. Liga oligarhilor unguri a fost învinuită zilele trecute de către mai multe ziare socialiste, că depășindu-și statutele se amesteacă într'o problemă per eminentiam politică, cum e cea a reformei electorale. Graful Mihai Károlyi, președintele ligei ține acum să abată învinuirea asta oribilă și publică în acest scop un comunicat în presa aservită oligarhilor.

Nobilul conte spune în acest comunicat că liga nu proiectează nici un fel de acțiune politică, ci e vorba numai ca »cu prilejul cursurilor ce va organiza comisiunea socială a ligii să se arate poporului în prelecțiuni speciale înrăurirea dreptului electoral asupra vieții agricole«

Rabulistica naivă a acestei formule a fost primită de toată presa feudală ca o justificare perfectă, și probabil că și de guvern, și astfel liga oligarhilor va putea să desfășoare o propagandă cât de intensă, neîturburată, — căci ea doar ocroteste, deși supt altă etichetă, interesele aceleiași

gospodării care se poartă și cu mijloacele bugetului.

S'ar îngădui oare o asemenea justificare vreunei societăți a națiunilor nemaghiare? — și pentru care din cetitorii noștri nu e de prisos întrebarea aceasta?

Desărcinarea guvernului Nákó. Monitorul oficial în numărul său de ieri publică autograful prin care monarhul desărcinează pe contele Nákó, guvernorul de până acuma al orașului Fiume și al litoralului ungaro-croat. Contele Nákó fusese numit guvernor înainte cu patru ani și deși omul guvernului coaliționist, el a potolit încitva prin o pașnică ocîrmuire conflictele naționaliste, atît de dese înainte între croați și italieni.

Procesele de presă cauzate de chestia catechizării. Corespondentul nostru din Budapesta ne comunică, că știrea referitoare la sistarea procesului de presă a »Telegrafului Român« acuzat pentru un articol scris în chestia catechizării, nu corespunde adevărului. Ministrul de culte își menține încă ordinul dat, până atunci, până când se va convinge despre ilegalitatea dispozițiilor luate în afacerea propunerii religiei în școlile elementare de stat. Se zice, că d. Dr. Babeș ar fi intervenit pe lângă ministrul de culte să sisteze toate procesele de presă provocate de ordinul său ilegal. Ministrul a promis, că va reveni asupra acestei chestiuni.

Opresiunea în Finlanda. Guvernul rusesc s'a pus pe lucru în Finlanda, a cărei independență nu este numai amenințată, ci este aproape distrusă. — Măsurile luate în scopul desnaționalizării acestei provincii, se aseamănă foarte mult cu stările dela noi, — și pare că este un îndemn reciproc din partea statelor mari de a nimici grupările etnice separate, mai mici, din sânul lor. Nemții operează în Posen împotriva polonilor, ungurii împotriva noastră și acum iată și Rusia adoptând păcătosul sistem de opresiune.

Pentru a acoperi aceste nenorocite manopere în fața lumii civilizate, guvernul rusesc acuză provincia finlandeză de rebelă, ca nutrinde gânduri de desfacere de imperiu, pentru a-și crea independența supt un regim republican. Spune mai departe, că pământul provinciei finice a fost în permanență lăcașul clandestin al multor conspirații împotriva imperiului.

Pe vremea revoluției rusești din 1905 Finlanda ar fi încercat o rupere totală dela Rusia, dar fără rezultat. Tot pe pământul Finlandei s'a pornit și manifestul de protestare împotriva dizolvării primei Dume.

Interesant este, că în chestia independenței

finlandeze ungurii încă sânt acuzați de amestec.

Se spune că tânăra generație fiindcă a aranjat o mulțime de serbări de frățietate cu studenții mei ungurească și iștrică cu prilejul cărora s'a accentuat cu glas tare și cu multă însuflețire cauza rea unei Polonii nouă, din provinciile Finlanda și Estlanda, cu sprijinul ungarilor.

Conspirațiile ungurești în afară es — se vede — tot mai mult la iveală. Procesul actual din Viena este cel mai prețios document despre gândurile ascunse ale compatrioților noștri. Ori cum s'ar prezenta lucrul, măsurile extreme de opresiune folosite de guvernul rusesc în provinciile baltice poartă timbrul celei mai condamnabile ilegalități și noi nu putem decât să ne asociem la simțul de indignare al celor asupriți.

O broșură de actualitate.

Am reprodus înadins în coloanele ziarului nostru cuprinsul întreg al broșurei anonime, apărută la București, supt titlul »Politica românilor din Ungaria« pentru a ne arăta interesul nostru deplin pentru ea. Trăim într'o epocă destul de tulbură, când ideile luminoase, din orice parte ar veni, trebuie răspândite și, în acest caz, aveam de a face cu câteva idei din cele mai fericite și mai mult potrivite pentru situația de astăzi.

Căci, în realitate, ce ni-se spune în broșura bucureștiană?

Se insistă acolo în primul rând asupra prieteniei noastre cu maghiarii, adică asupra problemei pusă în discuție prin ultimele întâmplări de la noi. Cu argumentări logice se spulberă orice credință în posibilitatea unei astfel de prietenie și se reduc la absurd orice încercări în această direcție, făcute din partea unora sau altora. Nici sfortările pacificatoare ale unui om izolat ca Mocsányi nici deschiderea prietinoasă a brațelor unui B. beș, dar nici viclenele și neclarele făgăduieli pacificatoare ale unui Justh nu trebuie să ne ademenească și să ne scoată din drumul nostru, care are să ne ducă direct spre împlinirea completă a drepturilor noastre.

În zilele de astăzi, când după atâtea a-

Doar iată moartea fioroasă
S'apropie încetinel
Și repezindu și a ei coasă
Gravează ultimul pastel.
De acelaș fel următoarele strofe:

Intrezăresc a morții mână,
Smulgându-mi sufletul din piept;
Repausul etern aștept
Și preschimbarea în țărână.

In gând ar vrea să mai rămână
Un suvenir de vremi nestins,
Ce-ar vrea să sboare viu, aprins
Când eu voi fi numai țărână.

Pe sân căldura e stăpână
Dar numai pentru agonie,
Aprindeți lute o făclie
Am nostalgie de țărână.

Și noaptea morții se amână,
Dar niciodată n'am răvnit
Decât să adorm neconținut
Incef, schimbându-mă 'n țărână.

În altele face apologia revolverului, a acestui »metal oribil« și a pumnalului »distrugător, perfid și cu scilpire ucigașă«. Dar are și Obedenar clipe senine, când în forma rondelului — această formă de vers introdusă de d-sa la noi — cântă pe o coardă mai liniștită și mai frumoasă:

Pe undele briliantine
In barca mea plină de flori,

Nu vii să cânti, să dormi, să mori?
Și voi muri pe-Ocean cu tine.

Pe mări imense și străine
Să-ți desvălești caste comori,
Pe-undele briliantine
In barca mea plină de flori.

Sub constelații de Enbine,
Sub trăznete sau sub ninsori,
Tu îmi vei da străni flori,
Iar eu tot sângele din mine
Pe undele briliantine.

Când d. Obedenaru, care astăzi nu mai scrie decât foarte rar, își va aduna într'un volum aceste poezii, ele nu vor întârzia să deștepte oarecare atențiune, căci, cu tot caracterul lor străniu, au un fond original și ni-l prezintă pe autor ca pe un tip aparte.

Dintre decadenții mărunți, dispăruți odată cu revistele lor, sau morți în vârsta lor dintâi, am amintit de curând pe un anumit Anastasescu, care sub iscălitura O. Dabija, a tipărit câteva strofe mult promițătoare. Frumoase versuri a publicat și regretatul N. Orășanu, cu pseudonimul Z. Miron, tot în formă de rondel. În poezia lui »Fără stele« găsim strofele următoare:

Albastru dar de viole,
Se 'ncenușează putrezit
Ca în macabre aquarele,
Și norii, turnuri de castele
Ridică 'n aerul cernit:
Ce trist e cerul fără stele!

Iar rondul lui Orășanu »In seară« merită să fie întreg reprodus:

Prin aer tremură alene
Fiorii calzi, crepusculari,
Iar în pădurea de stejari
Răsun' duioase cantilene.

Melodioasele refrene
Colindă codrii seculari,
Prin aer tremură alene
Fiorii calzi, crepusculari.

Ușori ca tremurul de gene
Zefirii, răcoroși fugari,
Cu aripi blonde de șirengari
Trezesc oftări eoliene —
Prin aer tremură alene. —

În versuri de-aceste reslețe, scrise de talente naufragiate, chiar când ele nu cuprind frumuseți vecinice, găsești frumoase documente omenești, suflete simțitoare, caractere sfărmate și visuri spulberate. De-aceea răsfoirea prin cărțile și revistele decadenților este totdeauna o îndeletnicire interesantă și un crâmpel de vers reușit, găsit acolo, totdeauna o contribuție nouă la cunoașterea temeinică a trecutului literar. Căci în literatură nu trăiesc numai scriitorii, ci oamenii în primul rând și adese-ori la un scriitor partea lui cea mai simpatică pe care o lasă în urmă-i, nu este cea literară, ci partea curat omenească.

giri răbdarea e pusă la grea cumpănă, argumentarea convingătoare din numita broșură are un bun efect și nu mai lasă nici o urmă de îndoielă.

Problema a doua ce se ridică de anonimul autor este aceea a dinasticismului și firului tradițional în politica noastră. Asupra acestui punct este de observat, că în avâr în anii din urmă a plutit oarecare certitudine în privința conduitei politice viitoare, dar micile nemulțămiri, date la ală în presă, sau la întruniri, nu aveau caracter catgoric. O manifestare directă oficială în privința direcției din trecut nu s'a făcut din nici o parte și nici ostilități dinastice nu s'au putut remarca în rîrile românilor. Chestiunea e mult prea simplă decât să nu fie just înțeleasă de ce om politic dela noi. Nu este cap norol, care să nu și dea seama, că a renunța la politica din trecut și a nu mai conta pe mijinul Dinastiei, ar însemna pentru noi sigură sinucidere. Pot ele să se schimbe, mijloacele și tactica, dar credințele rămân eleși, ca singurele mântuitoare pentru noi. Mai atinge apoi autorul o chestiune de alt ordin politic, aceea o unității noastre teritoriale. Surprins de violența de limbaj, cu re un cunoscut personaj dela noi a aostrofătat pe frații din România pentru mol cum știu să sprijine cauza noastră, anomalul are deplină dreptate să ne ceară tact moderatune în acest punct. A crede că România nu veghiază, că nu este un sprijin moral și cultural puternic, este o greșală. Dar a aștepta dela frații noștri mai ari totul, înseamnă a ne nesocoti forțele noastre proprii, cari sânt suficiente, pentru da lupta aici acasă cu calamitățile zilice.

Pentru toate aceste idei și îndemnuri, pe ri le cuprinde broșura din București, treie să fim mulțumitori autorului. Cititorul oșurei va rămâne surprins de gândirea ât de curată și de adâncă, cu care e însumat spre căile bune și e îndemnat să specte numai tradiția, această veche și neincinoasă carte a popoarelor. El va mai isi și alte pagini frumoase aci, despre unia în simțire a românilor de pretutindenii despre necesitatea de a cultiva sistematic această unire.

Se vor asculta oare toate aceste sfaturi de actualitate? Și vor aduce ele foloasele venite? Așa credem.

Diplomația și chestiunea de naționalitate.

Agitul cordai simbriaz al grand maniei unguști, francezul Raoul Chelard, publică într'un număr recent al ziarului »B. H.» un articol cu tul de sus, în care se silește a arăta, că în sferle diplomației europene, de o vreme încoace, aminează cu totul altfel de păreri cu privire la ultele chestiuni de naționalitate din statele poplate ale Europei, ca până acuma. Cu un aparat rabulistic, ficlulit, cu o deplasată inge iositate, tru toate pe placul ungarilor, năimitul scriitor politic spune că în politica internațională și în diplomație, chestiunea de naționalitate o privită apatie.

Reverimentul acesta în păreriile diplomaților s'ar ta dela îndrăzneța hotărîre a revoluționarilor rci, cari au proclamat Turcia stat constituțional și-au deschis calea evoluției politice pa lamente.

Cine a venit în atingere cu cercurile diplomației — zice R. Gh. — a putut să se convingă, diplomații cari abia cu câțiva ani înainte se

entusiasmau încă pentru naționalități și erau gata să jure că, datorita de căpetenie a guvernelor lor este eliberarea naționalităților din statele cu populație amestecată, azi se gândesc cu totul altfel. Piatra triumfulară a politicii internaționale e azi că, integritatea Turciei constituționale trebuie menținută. Aceasta se va putea însă numai dacă se va păstra și mai departe eghemonia rasei turcești, susținătoare de stat, peste celelalte naționalități și dacă iredentismul grecilor, bulgarilor și românilor se va înfrâna cu mijloacele necesare. Dacă pentru Turcia principiul acesta se recunoaște ca firesc și îndreptățit, nu se va putea pune în aplicare un alt principiu nici cu privire la chestiunea de naționalitate din Ungaria, de oarece și Ungaria și Austria, unite pe baza dualismului și a parității, e o necesitate europeană tot atât de însemnată ca și menținerea Turciei constituționale. Ni pare tuturora un lucru firesc, că în noul parlament din Constantinopol, elementul turc, în interesul unității de stat a Turciei, i se asigură prerogative. Astfel de avantajii i-se cuvin, nu cu mai puțină îndreptățire, și rasei ungurești.

Reverimentul ce s'a ivit în păreriile diplomaților cu privire la chestiunea de naționalitate — spune autorul — se vedește și din o altă împrejurare. În apus chestiunile financiare și economice ies tot mai mult în planul întâi, pe când cele politice cad pe planul al doilea. Aspirațiile raselor mici resfirate și desmembrate încep să pliclisească opinia publică europeană și diplomația, fiindcă în dosul svârcolirilor iredentiste se găs ște de obicei, ca mobil, necesitatea unui împrumut de stat, ori nevoi financiare.

Pe vremea crizei provocate de anxietate, de pildă, la Belgrad domnea o adevărată furie din pricina atitudinii pasive a presei franceze. Cauza acestei pasivități a fost, că corespondenții economici oficioși ai Franței raportau că mișcarea sârbescă nu e decât un set de grandomanie și că Serbia n'are nici putere și nici bani pentru a putea uni pe sârbi într'o Mare Serbie.

Din magazia sa de argumente sofistice, perfect asortată, autorul mai scoate și pilda Greciei, care ar suferi și ea de boala grand idée n. Grecia nu se mulțamește, spune el, cu bogatele sale provincii, ca Morea, Tesalia și Grecia-de-est, nici cu insulele sale Corfu, Zante, Naxos, și Tenos, ci râvnește Creta și provinciile grecești din Macedonia, pe cari voințește să le încorporeze într'o Mare Grece. Toate dezastrele îndurate de greci, atât morale cât și materiale, sânt a se atribui nefastei lor grandomanii. Azi puterile opun Greciei avertismentul să se calzeze. Nu pot fi toți grecii ai Greciei. Dacă vei munci, vei uita grand idée și te vei întări.

Ar fi de dicit, încheie autorul, ca oamenii politici unguri și presa ungurească, în viitor, când li-se va da vre o ocazie de a apela în chestiunea naționalităților la judecata Europei, apelul să și îl întemeieze pe aceste noi puncte de vedere ale diplomației internaționale. În chipul acesta ei vor fi ascultați mai curând, decât dacă vor invoca numai argumente de colorit național sau din domeniul dreptului constituțional unguresc.

Clădirea aceasta de argumente sofistice, întemeiată pe o minciună, se va prăbuși singură în fața celui mai naiv cititor al nostru chiar. Sânt absolut eterogene luptele naționaliste, nu numai în Serbia și Grecia, cari sânt state naționale și aspirațiunile lor râvnesc cuceririi în afară de hotarele țării, dar chiar și în Imperiul otoman. Aspirațiunile naționalităților din Ungaria nu exclud eghemonia politică a ungarilor și ele realizându-se, nu e ar ruina situația economică a Ungariei, ci dimpotrivă, unind toate popoarele ei în scopul prosperării comune, ar da o înflorire trainică situației economice a țării. Aspirațiunile naționalităților din Ungaria nu primejluiesc integritatea statului ungar și nici pe a monarhiei, ci tocmai din garanțiile liberei dezvoltări naționale a popoarelor din monarhie, vor răsări și garanțiile menținerii ei ca o supremă necesitate europeană.

În sferle diplomației europene se cunoaște tot atât de limpede rostul năzuințelor popoarelor nemaghiare din Ungaria precum se știe că chiar ungarilor sânt cei chinuși de o grandomanie fără de seamăn. Ecoul prigonirilor ce îndurăm, va fi deci din ce în ce mai viu în lumea diplomatică, și dacă bărbații politici unguri nu văd aceasta, e că ochii li sânt prea împăingeniți de grandomania lor de rasă. Și e un serviciu foarte păgubi-

tor serviciul dlui Raoul Chelard, care ațată acest spirit de grandomanie, în loc să-l potolească, în schimbul paralelor ce primește pentru colaborarea d-sale la ziarele ungurești.

Din România.

Administrația casei școalelor și a bisericilor din România și-a construit un local propriu în strada Karl Lueger. Mărețul palat, care a costat suma de 750.000 de mii de lei, este gata dela sf. Dumitru. Ambele administrații și-au strămutat aici de câteva săptămâni birourile. Inaugurarea lui s'a făcut ieri, Dumitrecă, cu o deosebită solemnitate.

Între alții, au azistat la această ceremonie dnii I. I. C. Brătianu, ministru președinte, d. Spiru Ha et, ministru al cultelor, apoi dnii P. Girboviceanu și Mihail Popescu, administratorii casei bisericilor și școalelor, precum și alte persoane oficiale. La serbare au luat parte și foștii miniștri ai instrucțiunii publice.

Direcția casei școalelor a luat hotărîrea de a se așeza în noul palat bustul dlui P. Poni, fondatorul acestei instituții.

Statuia lui Cuza. Din Iași ni se scrie că d. Grigore Ghyka Deleni, președinte, d. A. D. Holban vice-președinte și d. Gheorghe Șerban, casierul comitetului statuii lui Cuza-Vodă, au trimis suma de 25.000 mil lei la Florenza d-nului profesor sculptor Raffaello Romanelli — al doilea vârsământ după angajament. Primul vârsământ s'a făcut în Iași astă vară în suma de 22.000 lei, în mâinile sculptorului.

Statuia marelui Domnitor înaltă de 3 metri jumătate este deja turnată în bronz și foarte reușită. — Acuma se lucrează la statuile celor patru iluștri colaboratori ai Domnitorului; Const. Negri, Mihail Kogălniceanu, general Ion Florescu și Nicolae Krețuleacu, care vor fi tot de bronz de o înălțime de 2 m. 25 și așezate în jurul statuii principale. Toate acestea vor fi aduse în Iași pe la începutul lui April.

Regina Elisabeta a României la curtea Bulgară. Ni-se telegrafiază din București: Regele Ferdinand pleacă azi în străinătate.

La gara Belgrad va fi salutat de principele Alexandru, moștenitorul tronului sârbesc.

Pe de altă parte la palat se fac preparative pentru primirea reginei României a cărei vizită a fost anunțată. Suverana României va fi găzduită în apartamentele decedatei principese Maria Luiza.

Recruții evrei și interpelarea dlui Iorga. În urma interpelării dlui N. Iorga în Cameră cu privire la atitudinea rezerviștilor evrei față de armata română, aceștia au adresat camerii deputaților următorul îndrăzneț protest, iscălit de câteva sute de rezerviști evrei:

Domnule Președinte,

D. Nicolae Iorga, care cumulează calitatea de deputat, cu cea de reprezentant al unei grupări turbulente, de un antisemitism feroce, a adresat o interpelare dlui prim-ministru și ministru de interne prin care între altele, afirmă că circulă memoriile de invitarea rezerviștilor evrei la nesupunere (!!!)

Ne grăbim a declara în fața reprezentanților națunei române, că cele ce afirmă d. Iorga în cecece ne privește pe noi rezerviști, este absolut inexact, subiectul interpelării fiind inventat numai în scopul de a servi tendințele grupării d-sale, tendințe cari sânt în opoziție cu interesele generale ale țării.

Profităm de prilejul ce ni-s'a oferit de către d. Iorga, de a declara în mod solemn înaintea domniei voastre, că noi foști militari, aparținând tururilor armelor, fideli jurământului prestat în fața drapelului, vom fi întotdeauna gata de a ne da tributul de sânge pentru apărarea integrității teritoriului statului român, căruia aparținem prin naștere și prin îndeplinirea cu sfințenie a tuturor obligațiilor cetățenești.

Cu cel mai profund respect dar, vă rugăm domnule președinte, a pune în vedere dlor deputați această de larațiune, în ziua când d. Iorga își va desvoita interpelarea anunțată, căci înem

ca purul adevăr să fie pe deplin restabilit și să nu fim victima pornirilor antisemite ale dlui interpelator.

Primiți, domnule președinte, asigurarea prea distinselor noastre considerațiuni.

(Urmează iscăliiturile).

Aniversarea luării Plevnei.

București, 29 Noembrie.

— Dela corespondentul nostru. —

S'au împlinit ieri treizeci și doi de ani dela cucerirea Plevnei de către armata română. Această zi s'a serbat cu o solemnitate deosebită în țara întreagă. Capitala a fost în mod impunător pavoazăată, la mitropolie s'a oficiat un Te-Deum. Aceia cari au dat frumos exemplu, a fost și de astădată *Liga-Culturală*.

Serba: ea dela Ligă.

A fost o idee feicită aceia de a ruga pe un ofițer, care a luat parte la lupta, a cărei aniversare s'a serbat, să vorbească publicului despre eroismul soldaților români pe câmpiile din jurul Plevnei. A vorbit d. Capitan Popovici-Războeni, care a luat parte la asedierea cetății lui Osman Pașa.

Conferențiarul a arătat situația grea, în care se afla România, atunci când s'a declarat războiul și a accentuat înțelepciunea regelui Carol, care a știut așa de bine să apere interesele țării în acele împrejurări. Indrăzneala Rușilor de a cuceri o asemenea întăritură numai cu 100.000 de oameni a avut rezultate fatale pentru dâșii. Ei au fost nevoiți să ceară ajutorul românilor, ajutor, pe care cu puțin mai înainte îl desconsiderau.

Oratorul a descris impresia produsă în armata română, atunci când s'a aflat de plecarea ei în război. Nici odată nu s'a văzut la o armată mai mult entuziasm ca la armata românească în timpul plecării.

În tot timpul asediului românii au dovedit că știu să moară pentru țara lor. Au avut în același timp o atitudine cavalerescă față de dușmanul lor. Astfel regele Carol a refuzat propunerea făcută de marele duce Nicolae, de a se cere lui Osman Pașa să se supună fără de nici o condiție, observând că ar fi făcut să fie jignit întru atâta un comandat așa de viteaz.

În ziua intrării în Plevna, românii, deși obosiți de luptele și asediul îndelungat, am dat dovadă de eroism fără de păreche în analele istoriei. Ca încheiere d. Popovici-Războeni spune că armata română a fost aceia, care a hotărât soarta războiului și fără de ajutorul ei, poate astăzi soarta popoarelor balcanice ar fi fost cu totul alta.

La regimentul 4 Ilfov.

Cu ocazia aniversării a treizeci și doua dela căderea Plevnei, la acest regiment s'au organizat frumoase serbări mil tare. Cu această ocazie au depus și noui recruți jurământul. După depunerea jurământului, d. colonel Solacolu a ținut soldaților un frumos și entuziast discurs, vorbindu-le despre vitejia din trecut a armatei române și îndemnându-i a fi și ei urmași vrednici ai acelor oșteni cari au știut să înfrângă mândria marelui Sinan Pașa, cari au știut să țină în respect pe nebiriții sultani ai Constantinopolului și cari, cu ocazia războiului dela 1877, au fost admirați de lumea întreagă.

În același fel a vorbit d. căpitan Iustinian și locotenentul Th. Popescu. În urmă corui regimintelui a cântat mai multe cântece naționale și patriotice, după care, muzica regimentului începând să cânte, soldații au intrins în curtea cazarmei o horă frumoasă.

La batalionul 2 de pioneri.

Tot cu ocazia aniversării luării Plevnei au depus jurământul și soldații înrolați pe ziua de 1 Noembrie în batalionul 2 de pioneri. Înainte de acest act, preotul Gh. Dumitrescu a oficiat un parastas pentru eroii căzuți în 1877 pe câmpiile Bulgariei.

Dupăce recruții au depus jurământul, d. căpitan Bălănescu a citit lista numelor acelor, cari au căzut în război.

Apoi maiorul Paul Alexandrescu, comandantul batalionului a ținut noilor soldați o frumoasă cuvântare, arătând datorile fiecărui oștean față de patrie. Căpitanul G. Iorgulescu a vorbit despre însemnătatea zilei de 28 Noembrie în istoria noastră a românilor.

Tot cu ocazia unei aniversări de ieri Societatea «Ofițerilor veterani Virtutea militară» a trimis următoarea depeșă M. S. Regelui!

«În această zi memorabilă, gândul veteranilor se îndreaptă cu respect și iubire către Maiestatea Voastră, și Vă urez din toată inima să trăiți, Maiestate, încă mulți ani cu sănătate pentru binele și fericirea țării.

Să trăiască și Maiestatea Sa Regina, suprema consolatoare a celor suferinzi.

Președintele societății (ss) General de div. Carcaletzanu.

Aceleași frumoase serbări au avut loc în toată țara.

Corespondent.

Scrisoarea de Duminecă.

Totdeauna mi-au fost dragi oamenii întregi, oamenii croiți dintr'o bucată. Caracterele șovăielnice, oamenii cari nu îndrăznesc niciodată să spună pe față ce voiesc și ce gândesc, mi-au inspirat totdeauna neîncredere, dacă nu desgust. Și, cum sânt așa de rare firile, în fața cărora mă închin, nu mă mir că am așa de puțini prieteni. Ce rost ar avea tovărășia cu niște oameni cari se îndoiesc la cea mai lină adiere de vânt? Nisipul din jurul stâncii îl duce furtuna departe și numai stânca rămâne în loc, singură dar nemșcată.

Anul trecut am cunoscut un om întreg, un om cu care m'am împrietenit îndată după ce i-am făcut cunoștința. Am dat peste el întâmplător, așa cum ai da peste o comoară, pe lângă care ai trecut de atâtea ori fără să-ți fi trecut prin gând că e ascunsă acolo. Era un rus simpatice, fugit din fața justiției țării lui. Toți fugarii politici sânt simpatici. E simpatice chiar și amicul Székely Béla, fugit în România din fața justiției ungurești.

Dar rusul meu era un om foarte cult și de o inteligență uimitoare. În trei luni a învățat binișor românește, spre bucuria neglijentului lui dascăl, care eram eu. Un dascăl plătit cu patru lei ora, care mergea la lecție de două ori pe săptămână, ca să discute literatură și politică, să pună lumea la cale și să plece noaptea târziu, după al cincilea ceai.

Inchiriasc o cameră mobilată în strada Rafail, lângă bulevardul Carol. Citea și scria toată ziua și primea o mulțime de scrisori și ziare rusești. Scrisorile și ziarurile i-le trimitea un prieten din Berlin; nu-i veneau direct din Rusia, de teamă să nu i-se dea cumva de urmă. Proprietarul casei și toți cei din curte îl cunoșteau supt numele de Raici. Adevăratul lui nume era însă Alexandru Zaborowski, fost șef al biroului statistic din Moscova, unde avea și o tipografie și unde-i rămăsese nevasta și o fată studentă la Universitate. Vorbea cu atâta duioșie de fata lui.

Făcea parte din organizația revoluționară din Moscova. În tipografia lui s'au tipărit mai multe manifeste către muncitorime. A fost arestat din această cauză. Un prieten al lui a depus pentru

el o garanție de trei mii de ruble și trei zile dela punerea lui în libertate, prietenul meu trecea o plută de stuf Prutul, își părăsea țara și nu se mai întoarce niciodată.

Cât a stat în București se interesa de noastră națională. Era dușman neîmpăcat al mizeriilor și avea un cult deosebit pentru d. lo la ale cărui conferințe asista totdeauna.

Nu l'am văzut pe acest om niciodată și Niciodată nu l'am auzit plângându-se.

— Ce sânt vâcărelile astea? Copiii și femeile să plângă. Bărbații să lupte. Ai cetii *Viața omului* de Andreiev? Ala a creat un om întreg, om adevărat. Omul lui nu plânge. Omul lui că e lovit, lovește și el. Și când brațul îi cade o să-l, blastămă. Blastămă de se cutremură cerul și pământul. Așa trebuie să fie un om. Așa trebuie să fie un bărbat. Ah, și poezii aceștia, cari plâng în versurile lor pentru toate fleacurile. Se dă part de o femeie și plâng. Fuge minciuna lângă dâșii, și'n loc să se bucure, plâng. Uite!

Și într'o sară târzie de Decembrie ne-am așezat să citim *Viața omului* de Andreiev. E o adevărată nespuse de simplă, de frumoasă și de drezneată. Câte-va tablouri, în cari se cuprind tregul zăbucium ce-l numim viață, cu toate bucuriile, cu toate durerile, cu toată banalitatea lui.

Am ajuns la capitolul în care omul, văzând toate speranțele lui se întunecă, se războiește soarta. Citea el rusește, și, fiindcă nu știa bine românește, îmi traducea mie în nemțește.

— Uite ce face adevăratul om, când e lovit de soartă. Și prietenul meu începu să-mi traducă *Blestemul omului*.

— ...Tu însă, eu nu știu cine ești. Dumnezeu sau demon, soartă sau viață — pe tine te blestem. Blestemat fie tot ce vine dela tine. Blestemată fie clipa în care m'am născut, blestemată fie clipa în care am să mor. Blestemată fie viața mea întreagă, toate bucuriile și toate durerile mele. Blestem pe capul meu, pe ochii, pe auzul meu, pe graiul meu. Blestemată fie inima și creierul meu. Toate țile arunc în față, soartă ticăloasă! Blestemată să fii în vecii vecilor! Și prin blestemul meu te voi învinge. Ce-mi mai poți da? Doboară-mă jos la pământ. Voi râde cu hoh și voi striga: Blestem pe tine! Tu-mi astupi cu plânsetul morții gura. Cu cel din urmă gând al meu îți voi striga: Blestem pe tine!...

Piesa mi-a plăcut mult. Și el mi-a propus să o traducem. Am tradus-o în românește și traducerea a apărut acum în editura librăriei Socec, împreună cu o scrisoare a lui Andreiev, prin care marele scriitor ne dădea voe să-i traducem opera.

Sărmana cărtuție! E plină de greșeli de tipar. Paginatorul a uitat să-mi trimită mie corectura. Dacă d. Zaborowski ar vedea cum a apărut, el, care se pricpea așa de bine în ale tipografiei, ar blestema mai rău decât omul lui Andreiev.

Dar el nu mai e în București. Nu mai e în România. Într'o bună zi mi-a spus că pleacă. Acei cari îl căutau, îi dăduseră de urmă. A plecat fără a-mi spune unde și fără a-și lua rămas bun dela mine, deși fuseserăm așa de buni prieteni. A ținut se vede ca umbra părerii de rău să nu se strecoare în sufletul lui la despărțire. De aceea s'a ferit de mine când a plecat.

Îl caut acum să-i trimit cartea, la care am lucrat amândoi cu atâta entuziasm, el traducându-mi textul rusec în nemțește, eu potrivind frazele în românește. Poate volumașul i-ar face aceiași plăcere ce și scrisoarea pe care am primit-o în ziua aceea mohorâtă de Ianuarie dela Andreiev, prin care poetul îi scria că putem s'o traducem și își exprima părerea de bine că numele lui este cunoscut și între români. Sau poate i-ar părea rău că lăsat ceva în urma lui, cine știe!...

Îl caut, dar nu-i pot da de urmă. Și poate nu-l voi mai găsi niciodată.

I. N. Soricu.

Noutăți la modă de ciorapi pentru dame și copii, ciorapi scurți pentru bărbați și copii. Ciorapi pentru bărbați

se capătă la **WEISMAYR FERENCZ** Timișoara, numai în cetate, strada Hunyadi. Asortiment bogat de fabrica din țară și străinătate.